

AMENINȚĂRI INFORMAȚIONALE CU CARE SE CONFRUNTĂ REPUBLICA MOLDOVA ȘI MODUL CUM ACESTEA SE RĂSFRÂNG ASUPRA EXERCIȚIILOR DEMOCRATICE

Tablou situațional 2025

Perspective 2026

CUPRINS

SUMAR EXECUTIV	2
CONTEXT GENERAL	4
ACTORI, ECOSISTEME ȘI INFRASTRUCTURI DE INFLUENȚĂ.....	6
AMENINȚĂRI HIBRIDE ȘI INFORMAȚIONALE ÎN CONTEXTUL ELECTORAL 2025....	20
IMPACTUL ASUPRA PILONILOR STRATEGICI DE COMUNICARE ȘI SECURITATE..	24
PROGNOZĂ 2026 ȘI RECOMANDĂRI	30

SUMAR EXECUTIV

Raportul anual al Centrului pentru Comunicare Strategică și Contracurare a Dezinformării (CCSCD) pentru 2025 evidențiază o transformare calitativă a mediului informațional din Republica Moldova și, în paralel, maturizarea instituțională a Centrului ca actor de analiză și coordonare strategică.

Anul 2025 marchează trecerea la un **sistem integrat, persistent și adaptativ de interferență informațională externă**. Actorii ostili au operat printr-o arhitectură coerentă, în care mesajele sunt generate, adaptate, mascate și amplificate printr-un ecosistem multistratificat - de la vectori oficiali și media afiliată, până la rețele proxy, infrastructuri digitale și mecanisme de legitimare externă. Această coordonare a permis nu doar volum și viteză, ci mai ales consistență strategică și efect cumulativ asupra percepțiilor publice.

Pe acest fundal, CCSCD a evoluat de la o funcție predominant analitică spre un rol consolidat de hub de cunoaștere operațională și furnizor de opțiuni STRATCOM pentru decidenți și parteneri. **Centrul a reușit să cartografieze sistematic ecosistemele de influență, să identifice tipare recurente de acțiune (TTP-uri) și să integreze analiza pe șase vectori principali de influență, oferind astfel o înțelegere structurată și replicabilă a fenomenului MIIS**. Această abordare a permis trecerea de la descrierea incidentelor la anticiparea dinamicilor și la formularea de răspunsuri adaptate.

Un element definitoriu al anului 2025 îl reprezintă clarificarea **obiectivelor strategice ale operațiunilor informaționale ostile**. Acestea s-au concentrat pe erodarea rezilienței economice, fragmentarea coeziunii sociale, delegitimarea instituțiilor democratice, subminarea parcursului european și redefinirea suveranității într-o logică incompatibilă cu integrarea europeană. În context electoral, aceste direcții au fost operaționalizate prin scenarii coerente - de la „Crisa economică și energetică” la „Ostilitatea față de UE”, „Ucraina” și „Regiuni și minorități” - integrate într-o strategie constantă de divizare, delegitimare și discreditare.

Raportul evidențiază și **sofisticarea infrastructurii de influență**. Rețele extinse de site-uri, conturi inautentice, aplicații mobile și platforme digitale au fost utilizate pentru distribuirea și „information laundering” a narativelor, inclusiv prin tehnici de micro-segmentare și amplificare algoritmică. Un element relevant este utilizarea sistematică a legitimării externe, prin care narațiunile sunt plasate în surse aparent occidentale și reintroduse ulterior în spațiul național ca „confirmări independente”.

În plan operațional, una dintre principalele constatări este **caracterul continuu al presiunii informaționale**. MIIS nu a vizat exclusiv influențarea votului, ci degradarea progresivă a încrederii în instituții, procese democratice și parteneriate externe. Efectul urmărit este unul de durată: **normalizarea neîncrederii și pregătirea terenului pentru contestarea viitoarelor decizii democratice**.

Analiza impactului arată că **atacul informațional a fost cumulativ și transversal**, vizând simultan integrarea europeană, coeziunea socială, reziliența economică și percepția asupra securității. Aceleași teme au fost reluate și adaptate constant, cu scopul de a **transforma direcția strategică a statului într-un subiect conflictual și de a slăbi capacitatea societății de a susține reformele**.

Pentru 2026, **raportul anticipează o schimbare de accent: de la campanii vizibile la presiune constantă asupra relației dintre stat și cetățean.** Miza principală va fi erodarea încrederii funcționale în capacitatea statului de a livra, explica și proteja, concomitent cu consolidarea percepției că integrarea europeană este costisitoare sau imposibilă. Se estimează o reamblare a mesajelor în registre mai „moderate” (pragmatism, echilibru, pace), menite să ajungă la segmente mai largi ale populației.

În acest context, raportul subliniază **necesitatea unei abordări STRATCOM integrate**, bazate pe coordonare instituțională, comunicare orientată spre sens și rezultate concrete, utilizarea actorilor locali credibili și conectarea rapidă a analizei la decizia operațională.

Elemente cheie care definesc anul 2025 și începutul anului 2026 sunt:

- trecerea de la propagandă fragmentată la un sistem integrat de influență;
- presiune informațională continuă, nu campanii izolate;
- de la influențarea votului la erodarea încrederii sistemice;
- profesionalizarea și scalarea infrastructurii de amplificare;
- CCSCD ca producător de cunoaștere operațională, nu doar de analiză descriptivă.

În ansamblu, raportul probează că Republica Moldova nu se confruntă cu incidente informaționale punctuale, ci cu un ecosistem advers coerent, iar răspunsul eficient depinde de capacitatea statului și a partenerilor săi de a acționa la același nivel de integrare și anticipare.

CONTEXT GENERAL

Anul 2025 a confirmat un **model integrat, coordonat și adaptativ de interferență informațională externă** în Republica Moldova. Activitatea actorilor ostili a vizat configurarea unui mediu informațional persistent instabil, caracterizat prin presiune constantă, sincronizare narativă și exploatarea sistematică a vulnerabilităților sociale, economice și de securitate. Alegerile au determinat intensificarea unor tendințe deja existente, nu ca puncte de pornire ale acestora.

Ecosistemul MIIS a operat printr-un mecanism integrat, în care mesajele sunt generate la nivel oficial sau para-oficial, preluate de infrastructuri media afiliate, localizate prin rețele proxy și amplificate prin mecanisme digitale și comunități online. Această arhitectură a permis coerență narativă, adaptare rapidă și volum, inclusiv prin tehnici de „information laundering” și micro-segmentare a publicului pe criterii lingvistice, regionale și diasporale.

Din perspectiva mediului de securitate, anul 2025 a fost marcat de **suprapunerea presiunii informaționale cu evoluțiile regionale generate de războiul din Ucraina, crizele energetice recurente și incertitudinile legate de arhitectura de securitate europeană**. Aceste contexte au fost exploatate sistematic pentru a activa narative de insecuritate, frică de război și neîncredere în capacitatea statului de a gestiona crizele.

Principalii actori relevanți au inclus, pe de o parte, nucleul oficial și para-oficial al Federației Ruse, iar pe de altă parte un ecosistem extins de infrastructuri media afiliate, rețele proxy locale (politice, social-culturale, mediatice și de influență), precum și mecanisme digitale de microtargetare și amplificare. Acestea au acționat coordonat, inclusiv prin platforme sociale majore și rețele opace (în special Telegram), dar și prin infrastructuri externe de tip STORM-1516 sau rețele de tip „Pravda”, utilizate pentru legitimare externă și reintroducerea conținutului în spațiul informațional.

Principalele evoluții observate în 2025 indică o creștere a coerenței între vectorii de acțiune, o utilizare mai sofisticată a tehnicilor de amplificare și o orientare clară spre efecte cumulative. Se remarcă trecerea de la campanii reactive la presiune informațională continuă, utilizarea crizelor reale ca puncte de intrare narativă și consolidarea unor infrastructuri stabile de influență, capabile să reactiveze rapid teme recurente.

Analiza mediului de comunicare online din spațiul informațional al Republicii Moldova și al Federației Ruse indică faptul că **obiectivele MIIS au devenit mai clare, mai stabile și mai bine aliniată între diferiți actori ai ecosistemului**. În 2025, acestea au fost subsumate unei logici strategice coerente, orientate spre erodarea progresivă a capacității statului de a funcționa eficient și legitim în raport cu propriii cetățeni.

Primul obiectiv major al MIIS a constatat în compromiterea rezilienței economice a statului și în acreditarea ideii că orientarea pro-europeană agravează direct situația financiară a țării. Integrarea economică cu Uniunea Europeană, creditele externe, sprijinul financiar occidental, politicile energetice și administrarea activelor strategice au fost reinterpretate în mod sistematic pentru a induce percepția unei economii în declin, dependente de sprijin extern și incapabile să genereze soluții interne viabile. În paralel, Federația Rusă a fost proiectată drept singurul partener capabil să ofere resurse ieftine, piețe de desfacere și

stabilitate socială. Această direcție de atac a urmărit în special **transformarea fricii economice într-un argument geopolitic împotriva direcției europene a statului.**

Al doilea obiectiv major a urmărit fragmentarea societății prin exploatarea diferențelor identitare, lingvistice și religioase. Temele privind limba, memoria sovietică, manualele de istorie, apărarea ortodoxiei, valorile tradiționale, UTA Găgăuzia, regiunea transnistreană și diaspora au fost folosite pentru a accentua opoziții între tradiție și modernizare, între centru și periferie și între diferite forme de apartenență identitară. În această logică, actorii maligni **au urmărit să slăbească coeziunea internă și să reancoreze anumite segmente ale populației într-un cadru simbolic și cultural favorabil Federației Ruse.**

Al treilea obiectiv major a constat în delegitimarea clasei politice pro-democratice și în compromiterea apropierea de Uniunea Europeană. Guvernarea a fost prezentată drept coruptă, represivă, incompetentă și controlată din exterior, iar instituțiile-cheie ale statului au fost descrise ca instrumente de menținere a puterii și de eliminare a opoziției. În paralel, integrarea europeană a fost descrisă ca proces de control politic, economic și cultural, favorabil doar unei elite restrânse și partenerilor externi ai acesteia. Această linie de atac a urmărit simultan **erodarea încrederii în conducerea politică și discreditarea proiectului european ca opțiune strategică.**

Al patrulea obiectiv major a urmărit subminarea politicii externe pro-europene și a eforturilor de consolidare a apărării naționale. Apropierea de Uniunea Europeană, cooperarea cu NATO, modernizarea armatei și parteneriatele de securitate au fost prezentate ca pași spre militarizarea țării, abandonarea neutralității și atragerea Republicii Moldova într-un conflict regional. **Scenariul „Ucraina” a fost utilizat pentru a induce ideea unei traiectorii inevitabile spre război, asociind vectorul pro-occidental cu insecuritatea și pierderea păcii.**

Al cincilea obiectiv major a vizat direct suveranitatea Republicii Moldova, prin redefinirea acesteia într-o cheie incompatibilă cu integrarea europeană. Narațiunile despre „stat capturat de Bruxelles”, colonizare economică, control extern asupra instituțiilor și marginalizarea regiunilor au fost utilizate pentru a construi percepția pierderii autonomiei decizionale. În acest cadru, suveranitatea nu a mai fost prezentată ca libertatea de a alege direcția strategică, ci ca obligația de a respinge Occidentul și de a reveni într-o relație privilegiată cu Federația Rusă. **Acest obiectiv a funcționat ca punct de convergență pentru celelalte direcții de atac.**

Analiza cumulată indică faptul că aceste obiective au fost susținute de **două direcții transversale.** Prima a vizat degradarea încrederii în arhitectura democratică a statului. Miza a depășit influențarea opțiunii de vot și a urmărit slăbirea încrederii în instituțiile electorale, instituțiile de drept, presa independentă și cooperarea internațională, precum și pregătirea terenului pentru contestarea deciziilor democratice ulterioare. A doua direcție a urmărit normalizarea Federației Ruse ca alternativă politică, economică și de securitate, prezentată constant ca soluție implicită după compromiterea informațională a direcției pro-europene.

În 2025, MIIS în Republica Moldova a funcționat ca un sistem integrat, nu ca o sumă de incidente. Efectul principal nu a fost doar influențarea unor procese electorale, ci erodarea graduală a încrederii, coeziunii și capacității statului de a susține direcția sa strategică pe termen mediu și lung.

ACTORI, ECOSISTEME ȘI INFRASTRUCTURI DE INFLUENȚĂ

Centrul a realizat **cartografierea infrastructurii**, a canalelor și a procedeelelor prin care actorii maligni au operat în spațiul informațional al Republicii Moldova pe parcursul anului 2025. Datele analizate arată că **ecosistemul MIIS** nu funcționează prin acțiuni izolate, ci printr-un mecanism integrat, în care mesajul circulă de la nucleul oficial de comunicare, spre infrastructurile media afiliate, este apoi localizat și adaptat prin rețele proxy și, în final, este amplificat, micro-segmentat și reciclat prin rețelele sociale.

Cei șase **vectori de amenințare** sunt definiți în funcție de natura canalului generator de mesaje manipulatorii, iar în intervalul evaluat ei au acționat în principal pe următoarele linii:

- i. **Vectorul oficial** a stabilit cadrul narativ și a legitimat temele principale (ex: declarații ale unor oficiali ruși privind „militarizarea țării” sau “controlul extern asupra Republicii Moldova”).
- ii. **Vectorul media afiliat** a transformat aceste teme în conținut cu aparență legitimă (ex: emisiuni și articole care amplifică criza energetică sau narative anti-UE).
- iii. **Rețelele proxy** au localizat și mascat mesajele prin surse aparent independente (ex: pseudo-experti, articole din presa marginală occidentală, evenimente culturale sau educaționale cu substrat ideologic).
- iv. **Mecanismele de amplificare** au asigurat distribuția și impactul emoțional prin platforme digitale (ex: campanii pe Telegram, hashtaguri precum #EnergyCollapse, conținut viral despre „oameni care îngheață”).
- v. **Vectorul de legitimare externă** (information laundering) a validat indirect narativele prin reimport din surse externe (ex: publicații occidentale obscure sau ecosisteme de tip Pravda/STORM-1516).
- vi. În final, **vectorul infrastructural** a asigurat livrarea directă și ocolirea controalelor prin aplicații și platforme dedicate (ex: aplicații media distribuite direct pe dispozitivele utilizatorilor).

Comunicările oficiale ale statului rus oferă cadrul narativ general și validează direcțiile principale de atac. Operațiunile media finanțate de stat multiplică și normalizează aceste mesaje, prezentându-le sub forma de știri, comentarii sau investigații aparent legitime. Rețelele proxy traduc, localizează și introduc conținutul în spațiul informațional moldovenesc prin intermediari, structuri aparent autonome și vectori locali. Rețelele sociale asigură distribuirea rapidă, amplificarea emoțională, adaptarea la publicul specific și reciclarea continuă a conținutului. Un tipar relevant al anului 2025 este diferența de persistență dintre componente. Comunicările oficiale ale statului și operațiunile media finanțate de stat apar mai selectiv, în special în momentele în care trebuie fixat un cadru strategic sau legitimată o direcție de atac. În schimb, rețelele proxy și exploatarea strategică a rețelelor sociale apar constant pe aproape tot parcursul anului, ceea ce indică faptul că infrastructura intermediară și cea de amplificare au devenit componentele cele mai stabile și mai flexibile ale ecosistemului.

Vectorul oficial

Comunicările oficiale ale statului reprezintă **nucleul de orientare strategică al ecosistemului MIIS**. Spre deosebire de alte componente, acestea nu sunt utilizate zilnic pentru saturarea spațiului informațional, ci intervin selectiv, în momente-cheie, pentru a fixa direcția de interpretare a unor subiecte sensibile și pentru a conferi legitimitate politică narațiunilor care urmează să fie amplificate ulterior prin media afiliată, rețele proxy și social media.

În cazurile documentate pentru anul 2025, această componentă apare în special în ianuarie, februarie, aprilie, iunie, august și noiembrie, ceea ce arată că este utilizată mai ales în etapele în care trebuie **stabilit cadrul narativ general**, reactivată o temă strategică, transmis un semnal de susținere pentru anumiți actori sau regiuni și legitimat un nou val de atacuri informaționale.

La începutul anului, comunicarea oficială a fost folosită în principal pentru gestionarea responsabilității politice și simbolice în raport cu criza energetică din regiunea transnistreană. În ianuarie, Ambasada Federației Ruse a transmis comunicate prin care a transferat responsabilitatea pentru problemele de aprovizionare cu gaze asupra autorităților moldovenești, încercând astfel să protejeze imaginea Moscovei și să evite asocierea Federației Ruse cu degradarea situației energetice. În paralel, ambasada a combinat dimensiunea diplomatică cu activități culturale, religioase și politice, în colaborare cu lideri ai diasporei pro-ruse, reprezentanți ai bisericii și lideri pro-ruși, ceea ce indică faptul că mesajul oficial nu este transmis izolat, ci este conectat de la început cu infrastructuri locale de sprijin.

În februarie, această componentă capătă o funcție mai clară de legitimare a influenței rusești în Republica Moldova. Prin declarațiile ambasadorului, Federația Rusă încearcă să prezinte propria implicare drept firească și justificată, folosindu-se de exemplul statului multiethnic rus pentru a atrage minoritățile și publicul nostalgic față de legătura cu Federația Rusă. În aceeași perioadă, comunicarea oficială este utilizată și pentru promovarea temei „Marelui Război pentru Apărarea Patriei” ca simbol al unității istorice și culturale, ceea ce arată că vectorul oficial nu operează doar pe subiecte geopolitice sau diplomatice, ci și pe teren istoric-identitar.

În aprilie, comunicările oficiale sunt folosite pentru atac direct asupra parcursului european. Declarațiile liderilor politici ruși sunt exploatate pentru a denigra integrarea europeană și pentru a ataca autoritățile de la Chișinău. În această etapă, componenta oficială funcționează ca sursă de autorizare a narațiunii anti-UE: mesajul nu mai este doar unul de protecție culturală sau de transfer al responsabilității, ci devine unul de confruntare deschisă cu orientarea strategică a Republicii Moldova.

În iunie, comunicarea oficială se mută mai pronunțat pe dimensiunea identitară și regională. Oficialii ruși promovează explicit ideea că vorbitorii de limbă rusă, inclusiv cei din Republica Moldova, fac parte din „lumea rusă” și au nevoie de protecția Federației Ruse ca membri ai unei comunități culturale extinse. Tot atunci, vizitele ambasadorului în UTA Găgăuzia, corelate cu pretinsul sprijin public acordat bașcanului în contextul procesului de judecată, transmit mesajul că Moscova susține administrațiile și actorii locali care se opun centrului.

Astfel, componenta oficială nu doar formulează narațiuni, ci și marchează politic teritoriile și grupuri-țintă, oferindu-le confirmarea că sunt parte a unui câmp de protecție extern oferit de Federația Rusă.

În august, mesajul oficial capătă o formă mai agresivă și mai direct politizată. Declarațiile lui Serghei Șoigu despre „divizarea” și „românizarea” Republicii Moldova, despre colapsul economic și controlul extern, arată că actorul oficial rus este folosit pentru a reuni într-un singur cadru mai multe linii de atac: degradare economică, pierdere de suveranitate, amenințare identitară și control occidental. Aceasta indică o funcție importantă a comunicării oficiale: aceea de a condensa și valida într-o formulă unică narațiuni deja circulante în alte segmente ale ecosistemului, astfel încât ele să capete greutate strategică.

În noiembrie, prin vizitele ambasadorului Ozerov la Taraclia, la Biblioteca „Lomonosov” și prin contactele cu actori politici pro-ruși, comunicarea oficială urmărește extinderea influenței culturale și politice ruse în teritoriu. În paralel, tema închiderii Centrului Rus este menținută activă prin campanii de semnături și dezbateri repetate, ceea ce arată că actorul oficial contribuie și la conservarea pe termen lung a unor subiecte simbolice, capabile să reactiveze periodic narațiuni despre rusofobie, suprimarea culturii ruse și ostilitatea autorităților moldovenești.

Per ansamblu, cazurile documentate arată că această componentă îndeplinește patru **funcții principale în lanțul de influență**:

- **funcția de setare narativă**: comunicările oficiale definesc tema de bază care urmează să fie preluată de restul ecosistemului, de exemplu, vina Chișinăului pentru criza energetică, ideea protejării vorbitorilor de limbă rusă, teza controlului extern sau a românizării.
- **funcția de legitimare**: mesajul capătă aparența unei poziții instituționale, ceea ce îi crește forța de penetrare și îl face mai ușor de preluat de presa afiliată, de rețele proxy și de actorii locali pro-ruși, oportuniști, inclusiv uneori preluarea de către actorii legitimi ai spațiului informațional în mod prea matur a unor manipulări lansate de către autoritățile de la Moscova.
- **funcția de semnal politic și mobilizare indirectă**: vizitele ambasadorului, declarațiile unor oficiali de rang înalt și temele memoriale sau culturale transmit actorilor locali și regionali ce subiecte trebuie alimentate și ce grupuri trebuie activate.
- **funcția de protecție simbolică**: prin această componentă, Federația Rusă se poziționează ca apărător al limbii ruse, al tradițiilor, al memoriei sovietice, al regiunilor autonome și al actorilor pro-ruși aflați sub presiune juridică sau politică.

Tehnicile, tacticile și procedeele (TTP-uri) asociate acestei componente sunt relativ constante:

- transferul responsabilității către Chișinău pentru crize provocate sau agravate de Moscova;
- victimizarea comunităților rusofone și a actorilor pro-ruși;
- instrumentalizarea memoriei istorice și a simbolurilor sovietice, asocierea identității culturale cu loialitatea geopolitică față de Federația Rusă;

- utilizarea diplomației publice ca mecanism de presiune și semnalizare și sincronizarea mesajelor oficiale cu subiecte deja sensibile în spațiul intern din Republica Moldova, prin exploatarea vulnerabilităților.

Prin urmare, comunicările oficiale ale statului nu au rolul principal de volum, ci de **cadrare strategică**. Ele oferă „versiunea autorizată” a realității pe care ecosistemul MIIS o preia, o traduce, o adaptează și o amplifică ulterior. Tocmai din acest motiv, această componentă trebuie înțeleasă ca punctul de pornire al influenței, nu doar ca una dintre formele sale de manifestare.

Vectorul media afiliat

Operațiunile media finanțate de stat reprezintă veriga prin care mesajele politice ale Federației Ruse sunt transformate în **produse media cu aparență de legitimitate, circulație largă și utilitate propagandistică**.

În cazurile documentate pentru anul 2025, această componentă nu apare doar sub forma „presei oficiale ruse” în sens restrâns, ci și printr-un ansamblu de **surse și vectori** conectați instituțional, financiar sau operațional la **infrastructura informațională rusă**:

- presa oficială și rețelele de manipulare asociate acesteia;
- figuri media pro-ruse cu audiență mare;
- forumuri și platforme informaționale susținute de stat;
- canale auxiliare cu legături demonstrate cu giganți media ruși sancționați.

La începutul anului, această componentă a fost folosită în principal pentru reactivarea memoriei sovietice și pentru introducerea într-un registru mediatic a ideii că apropierea dintre Republica Moldova și Federația Rusă ar fi una „naturală”, istorică și morală. Registrul de cazuri indică promovarea mesajelor despre aniversarea a 80 de ani de la „Marele Război pentru Apărarea Patriei”, iar rapoartele tematice arată că subiectul a fost integrat într-o campanie narativă coordonată, în care simbolurile sovietice, “Ziua Victoriei” și „frăția ruso-moldovenească” au fost folosite ca muniție narativă împotriva autorităților de la Chișinău și a parcursului european. În această etapă, sursele media afiliate statului rus au avut rolul de a transforma memoria istorică în conținut politic recurent și emoțional.

În aprilie-mai, această componentă se vede mai clar prin reflectarea și amplificarea evenimentelor de la Moscova. Participarea liderilor pro-ruși din Republica Moldova la evenimente organizate în Federația Rusă, inclusiv în jurul datei de 9 mai, nu a fost importantă doar politic, ci și mediatic: spațiul informațional rus a folosit aceste apariții pentru a-i valida ca actori legitimi, pentru a-i insera într-un cadru simbolic comun și pentru a arăta că există în Republica Moldova forțe „patriotice” recunoscute și susținute în Federația Rusă. În aceste cazuri, presa afiliată statului rus nu doar reflectă evenimentul, ci produce un transfer de statut și legitimitate către actorii locali pro-ruși.

Un caz mai clar de sursă media concretă este jurnalista pro-rusă Diana Pancenco, cu audiență mare pe YouTube. Implicarea ei nu constă în simpla exprimare a unei opinii, ci în realizarea unor emisiuni comune cu surse maligne din Republica Moldova, ceea ce mărește notorietatea acestora în spațiul rus și post-sovietic. În termeni operaționali, Pancenco funcționează ca vector media de transfer: ia actori locali cu relevanță limitată și îi introduce

Într-un circuit de audiență mai mare, oferindu-le vizibilitate, validare și posibilitatea de a fi percepuți ca relevanți și legitimi pentru publicul rusofon din Republica Moldova și spațiul post-sovietic.

Un alt exemplu relevant este rețeaua BloKnot, activă în principal în Republica Moldova, Ucraina și Federația Rusă (cu rolul de propagandă de stat), inclusiv prin site-ul bloknot-moldova[.]ru și prin conturile asociate de Telegram și Instagram. Rețeaua este utilizată pentru distribuirea și localizarea conținutului pro-rus în spațiul informațional moldovenesc, oferind un canal suplimentar prin care mesajele convenabile Kremlinului pot fi ambalate în format media și circulate în afara surselor oficiale. Din datele disponibile rezultă că BloKnot aparține unei infrastructuri media ruse conectate companiei ООО "Блокнот Онлайн", iar în registrul Roskomnadzor directorul este indicat ca Oleg Paholkov. Materialele consultate arată că acesta nu este doar un actor din mediul de afaceri, ci o figură cu profil politic și mediatic integrat în sistemul rus: a condus fracțiunea partidului în Duma Regională Volgograd, a fost ales deputat în Duma de Stat și este asociat cu editarea gazetei federale de partid „Справедливая Россия”. Totodată, el figurează ca fondator al mai multor companii, inclusiv al unor entități legate direct de dezvoltarea rețelei BloKnot. Aceste elemente sugerează că rețeaua nu trebuie privită ca un simplu portal regional, ci ca parte a unei infrastructuri media ruse care conectează interese de afaceri, influență mediatică și proximitate politică. Relevanța sa pentru ecosistemul MIIS constă în faptul că funcționează ca o sursă media afiliată spațiului informațional rus, utilizată pentru amplificarea narațiunilor pro-Kremlin și pentru extinderea lor în Republica Moldova prin site-uri și conturi sociale dedicate.

În iunie, componenta media finanțată de stat este vizibilă în cadrul Forumului Economic Internațional de la Sankt Petersburg, organizat prin infrastructura Roskongres. Participarea liderilor de opinie pro-ruși din Republica Moldova la acest forum este tratată ca instrument de influență, nu ca simplă prezență la un eveniment. Aici, sursa nu este doar un post sau o publicație, ci o platformă mediatică-politică sponsorizată de stat, care produce conținut, imagini, declarații și asociere simbolică. Implicarea ei constă în prezentarea Federației Ruse drept partener economic vital, în contrast cu UE, și în crearea impresiei că există în Republica Moldova un curent legitim dispus să reconstruiască relația cu Moscova pe teme energetice, logistice și economice. În aceeași perioadă, rapoartele indică și utilizarea Bisericii Ortodoxe Ruse și a purtătorilor ei de mesaj pentru a extinde conținutul media pe dimensiunea religioasă și valorică.

Tot în iunie-iulie apare mai clar implicarea Ambasadei Federației Ruse în Republica Moldova ca furnizor de conținut cu valoare media. Deși formal este actor diplomatic, în practică mesajele și vizitele ambasadei sunt convertite în conținut mediatic și redistribuite ca dovezi ale „sprijinului real” acordat de Rusia. Rapoartele arată că ambasada promovează conceptul sistemului eurasiatic, avantajele lui pentru Republica Moldova și relațiile „prietenose și avantajoase” cu Rusia prin istorie și memorie comună. În acest sens, ambasada nu funcționează doar ca sursă oficială, ci și ca generator de material pentru operațiunea media afiliată statului.

În semestrul II, operațiunile media finanțate de stat devin mai agresive și mai orientate electoral. Narativele privind alegerile, dosarul bașcanului, controlul instituțiilor și militarizarea Republicii Moldova sunt susținute prin rapoarte, declarații și comunicate ale instituțiilor de

stat ruse, inclusiv MAE FR și structuri din Belarus, apoi convertite în conținut media cu circulație largă. În această fază, sursele nu doar amplifică, ci pregătesc contestarea electorală, acreditând ideea că opoziția este eliminată, diaspora din FR este discriminată, iar UE controlează deciziile electorale și judiciare din Republica Moldova.

În toamnă, componenta media finanțată de stat este folosită și pentru atacul personalizat asupra conducerii Republicii Moldova. În registru este menționat explicit că presa oficială rusă și rețelele de manipulare ruse conectate acesteia au denigrat sistematic acțiunile externe ale președintei Republicii Moldova, inclusiv vizitele de la Bruxelles, Roma și Londra. Implicarea acestor surse nu se reduce la critica politică, ci include tehnici de scandalizare și compromitere morală, menite să transforme vizitele externe și sprijinul occidental în vulnerabilități reputaționale. Aici, presa afiliată statului rus îndeplinește funcția de instrument de discreditare personală și de reducere a capitalului politic extern al conducerii de la Chișinău.

Prin urmare, **sursele** care apar în această componentă nu sunt omogene, dar pot fi grupate clar după **rolul lor operațional**:

- Prima categorie este formată din **presa oficială și rețelele de manipulare ruse** care preiau și normalizează mesajul strategic.
- A doua categorie include **figuri media pro-ruse cu audiență mare**, precum Diana Pancenco, folosite pentru transfer de notorietate și validare.
- A treia categorie cuprinde **platforme și evenimente mediatico-politice sponsorizate de stat**, precum Roskongres și Forumul Economic de la Sankt Petersburg, utilizate pentru legitimarea apropierii de Rusia.
- A patra categorie include **infrastructuri media mobile și digitale** conectate la Russia Today și folosite pentru penetrarea directă a gospodăriilor.
- A cincea categorie este formată din **canale externe afiliate ideilor ruse utilizate pentru laundering**, precum publicații din Italia sau Grecia, care servesc la reimportul narațiunilor anti-UE și anti-guvernare.

Rețelele proxy

Dezvoltarea rețelelor proxy reprezintă componenta prin care **mesajele favorabile Federației Ruse sunt scoase din registrul propagandei directe și reintroduse în spațiul informațional al Republicii Moldova** prin surse, organizații, persoane și platforme care par autonome, locale sau internaționale. Dacă mesajul oficial oferă direcția strategică, iar media finanțată de statul rus îi oferă volum și legitimitate mediatică, rețelele proxy au rolul de a-i ascunde originea, de a-l localiza și de a-l face mai ușor de acceptat de către publicul intern.

În 2025, această **componentă** este una dintre **cele mai constante din întregul ecosistem MIIS**. Spre deosebire de comunicările oficiale, care apar în momente mai bine definite, infrastructura proxy funcționează aproape continuu, fiind folosită pentru a introduce teme noi, pentru a valida narațiuni existente, pentru a crea aparența unui sprijin internațional și pentru a produce „dovezi” sociale, civice, religioase sau academice care ulterior sunt amplificate prin media și rețelele sociale.

La începutul anului, componenta proxy este folosită în special prin publicații internaționale, activități offline și acțiuni umanitare/fundraising. În ianuarie, articole din reviste și surse externe sunt exploatate pentru a întări narațiunile anti-UE și anti-guvernamentale, inclusiv tema neutralității Republicii Moldova, care ulterior este preluată în spațiul pro-rus intern. În paralel, sunt organizate colectări de ajutor umanitar pentru regiunea transnistreană și UTA Găgăuzia, cu scopul de a crea imaginea că „oamenii ajută, iar guvernarea lipsește”. Tot atunci este înscenată ideea unui sprijin internațional pentru așa-numita soluționare a problemei gazului „umanitar” pentru regiunea transnistreană, iar protestele organizate în regiune sunt folosite pentru a transmite mesajul că ceea ce trăiește Tiraspolul va trăi curând întreaga Republică Moldova. În această fază, rețeaua proxy este folosită pentru umanizarea influenței, victimizarea regiunilor și introducerea unor poziții pro-ruse prin surse care nu apar formal ca fiind rusești.

În februarie se observă o tactică mai subtilă, pe linie cultural-identitară. Evenimentul „Всероссийский Мэрцишор-2025”, promovat în Federația Rusă, este un exemplu clar de „furt cultural”: tradiția mărțișorului, asociată organic spațiului moldovenesc și românesc, este extrasă și reîncadrată într-un cadru rusesc, pentru a sugera că Federația Rusă împărtășește și protejează aceleași tradiții ca Republica Moldova. În acest caz, sursa proxy nu este un actor politic explicit, ci o platformă culturală folosită pentru a produce apropiere simbolică și a reduce distanța identitară dintre publicul moldovenesc și spațiul rusesc.

În martie, rețelele proxy devin mult mai vizibile și mai active în spațiul fizic. Sunt organizate evenimente educaționale pentru tineri, vizite la veterani, expoziții în școli din UTA Găgăuzia și în școli cu predare în limba rusă, concerte, depuneri de flori și alte manifestări dedicate „Marelui Război pentru Apărarea Patriei”. În această logică, școlile, veteranii, grupurile locale și comunitățile din teritoriu sunt folosite ca vectori de legitimare ai unei agende istorice și identitare favorabile Federației Ruse. Tot în martie apar și forme mai explicite de proxy politic și mediatic. Intervenițiile pentru RT în limba engleză sunt folosite pentru a oferi mai multă legitimitate mesajelor ostile. Articolele din presa în limba turcă sunt folosite pentru a prezenta reținerea bașcanului drept încălcare a democrației și pentru a sugera sprijinul Turciei pentru UTA Găgăuzia. Reuniunile de tip „Честный разговор” creează impresia existenței unui grup de experți și jurnaliști, inclusiv internaționali, care validează aceleași mesaje, dar care sunt afiliați cu Federația Rusă.

În aprilie, componenta proxy capătă o formă mai clară de import de legitimitate externă. Politicieni afiliați Federației Ruse oferă interviuri în media străină; de exemplu, interviul Călin Georgescu - Tucker Carlson, pentru a legitima poziții pro-ruse și a ataca vectorul pro-european. În paralel, sursele maligne folosesc pseudo-experti necunoscuți sau cu profil marginal pentru a promova teze false despre economia Republicii Moldova. Tot aici apare și utilizarea de către actorii proxy a declarațiilor rupte din context a ministrului de externe al Turciei, pentru a sugera că Ankara ar fi de partea bașcanului și a UTA Găgăuzia în contextul condamnării bașcanului. În acest punct, proxy-ul funcționează prin trei categorii de surse: media externă, pseudo-experti și declarații ale unor oficiali străini reinterpretate manipulator.

În mai, rolul rețelelor proxy este de a produce contexte și imagini reutilizabile. Sunt organizate evenimente publice, flashmob-uri, marșuri, distribuiri de materiale despre trecutul istoric și întrevederi comune între reprezentanți ai diplomației ruse și lideri pro-ruși locali. Aceste surse nu sunt importante doar prin mesajul transmis pe loc, ci prin faptul că

generează imagini, înregistrări și „ocazii” care pot fi transformate ulterior în conținut pentru canalele pro-ruse. A fost observată și implicarea sistematică a tinerilor în diverse instruirii în țară și în Federația Rusă, care au scopul de a promova valorile culturale ruse. Astfel, educația este instrumentată de Federație pentru a forma viitoarea rețea proxy.

În iunie, infrastructura proxy se diversifică. Apar structuri care folosesc pretinse ajutoare sociale și umanitare pentru a justifica intervenția și pentru a susține narațiunea colapsului economic. Tot atunci este creat un grup care se poziționează ca „club de intelectuali pro-ruși”, promovând conceptul de „Vector Moldovenesc” pentru apărarea suveranității și a valorilor tradiționale. În același timp, lideri pro-ruși din Republica Moldova sincronizează mai clar tema războiului cu mesajele din Federația Rusă, iar tema sportului este contaminată ca domeniu de targetare a publicului pro-european și indecis, prin incidente precum cazul „Caras” și controversa privind competiția de kickboxing. Aici proxy-ul funcționează prin cluburi ideologice, cauze sociale, presă locală vulnerabilă și subiecte-satelit precum sportul.

În iulie, rețeaua proxy intră într-o fază mai sofisticată și mai digitalizată. Sunt identificate site-uri în limba engleză care se prezintă drept analize neutre sau investigații despre Republica Moldova, dar care sunt apoi citate de surse maligne interne și de oportuniști locali. Tot în această perioadă sunt reactivate sondaje socio-politice sub acoperire, organizate de entități din Federația Rusă care încearcă să se prezinte drept centre de cercetare din România. Apar și petiții online pe platforme ruse, precum moldovavote.ru, folosite pentru a pretinde că diaspora din Federația Rusă cere instituțiilor internaționale asigurarea dreptului la vot. De asemenea, se vehiculează implicarea unor figuri politice și influenceri internaționali pentru a prezenta suveranismul drept curent global și viabil. În această etapă, rețeaua proxy este folosită pentru simularea expertizei, opiniei publice și activismului civic.

În august, apar surse și proiecte mai bine conturate. Organizația „Ador Orașul Meu” lansează proiectul „Apără Credința”, care se prezintă ca inițiativă de asistență juridică pentru parohii și clerici ai Mitropoliei Moldovei, dar care funcționează și ca instrument de alimentare a percepției că biserica este atacată de stat. În paralel, sursele maligne valorifică organizații internaționale precum „Solidaritatsnetz International” din Elveția și avocați străini precum Gonzalo Boye și William Julie, inclusiv prin adresări la ONU, pentru a internaționaliza cazul bașcanului și a crea impresia unei încălcări grave a drepturilor. Tot atunci, protestele anti-NATO, anti-limba română și anti-PAS, precum și distribuirea posterelor privind LGBT, furnizează material și pretexte pentru continuarea polarizării online. Aici proxy-ul folosește ONG-uri locale, avocați internaționali, organizații externe și proteste tematice ca infrastructură de legitimare.

În septembrie, această componentă se mută mai clar spre terenul electoral și spre recrutare. Presa și rețelele sociale internaționale sunt utilizate pentru a lansa informații despre Republica Moldova și a conferi credibilitate mesajelor ostile. Este promovat mesajul „votați pe oricine în afară de PAS”, nu pentru a susține un actor concret, ci pentru a agrega un vot de protest. În paralel, proiectul Evrazia folosește publicitate pe Facebook și Instagram pentru a targeta tinerii din Republica Moldova și a-i atrage la cursuri și traininguri, în țară sau peste hotare. În acest caz, Evrazia nu este doar un proiect de imagine, ci o platformă de formare și recrutare a viitorilor lideri sau multiplicatori pro-ruși.

În octombrie, filiera religioasă devine și mai vizibilă. Canalul de Telegram „MOLDOVA ALBA | Бѣлая Молдавія”, prezentat ca parte a unei presupuse rețele bisericești, redistribuie

mesajele canalului malign „Мега-Ватник - канал Владимира Букарского" sub acoperirea unor sărbători religioase, precum Acoperământul Maicii Domnului. Tot atunci, proiectele Evrazia continuă targetarea tinerilor, iar pretinse rețele religioase care se prezintă drept surse ale eparhiilor Mitropoliei Moldovei diseminează narațiuni pro-ruse și anti-occidentale, inclusiv prin promovarea unor surse sancționate în Republica Moldova. Acesta este un exemplu clar în care proxy-ul operează prin canale religioase sau pseudo-religioase, identități instituționale imitate și rețele care pretind legitimitate spirituală.

În noiembrie, componenta proxy este folosită pentru normalizarea colaborării politice cu Federația Rusă. Exemplul relevant este când forțele pro-ruse, după întrevvedere cu ambasadorul Federației Ruse, anunță susținerea creării unui grup neoficial de prietenie între Parlamentul Republicii Moldova și Duma de Stat. Aici proxy-ul este folosit pentru a genera contexte și evenimente care prezintă relația cu Moscova ca ceva firesc și legitim. Acest lucru este posibil chiar și fără conștientizarea, de către actorii proxy, a impactului pe care îl produce implicarea lor în acest tip de evenimente.

În decembrie, apar din nou surse și canale externe. În presa elenă apar materiale privind presupusa cumpărare de către Republica Moldova a gazului rusesc prin Turcia, înaintea vizitei președintei în Grecia, cu rol de compromitere reputațională. Totodată, unor lideri de opinie pro-ruși, precum Alexei Petrovici, li se oferă platforme externe și expunere în reuniuni ale rușilor din Armenia, pentru a-i transforma gradual din actori locali în „protectori ai rușilor" cu legitimitate internațională. În paralel, mesele rotunde și subiectele sociale, precum revendicările profesorilor, sunt valorificate de actori pro-ruși și suveraniști pentru a promova „neutralitatea" și a canaliza nemulțumirea socială spre mesaje anti-UE și anti-guvernare.

Privite în ansamblu, rețelele proxy din 2025 includ mai multe tipuri de surse concrete:

- Publicații și media externe, precum reviste internaționale, presă în limba turcă, presă elenă, site-uri în limba engleză și interviuri în media externă, sunt folosite pentru a oferi legitimitate externă și a reimporta mesajul în Republica Moldova.
- ONG-uri, proiecte și inițiative locale, precum „Ador Orașul Meu", „Apără Credința" și clubul "Vector Moldovenesc", sunt folosite pentru a da mesajului un ambalaj civic, juridic, cultural sau identitar.
- Avocați, organizații și actori internaționali, precum Solidaritatsnetz International, Gonzalo Boye și William Julie, sunt folosiți pentru a internaționaliza cazuri și a crea aparența unor încălcări grave ale drepturilor.
- Platforme digitale opace, precum moldovavote.ru, site-uri care mimează analiza neutră și sondaje sub acoperire, sunt folosite pentru a simula opinia publică și participarea civică.
- Rețele religioase și canale pseudo-bisericești, precum MOLDOVA ALBA și rețele care pretind că reprezintă eparhiile Mitropoliei Moldovei, sunt folosite pentru a camufla propaganda sub identitate religioasă.
- Proiecte de recrutare și influență pe termen lung, precum Evrazia și platformele asociate, sunt folosite pentru targetarea tinerilor și formarea de noi multiplicatori pro-ruși.
- Actorii politici și lideri locali, precum lideri pro-ruși, bașcanul și vectorii regionali, sunt folosiți pentru a ancora local mesajele și a le da aparența unui sprijin politic intern autentic.

Prin urmare, **dezvoltarea rețelelor proxy este una dintre verigile esențiale ale ecosistemului MIIS**. Ea nu doar transportă mesajul, ci îl transformă, îl camuflează și îl adaptează. Prin aceste rețele, influența rusă nu mai apare ca ingerință directă, ci ca expresie a unor preocupări civice, religioase, culturale, academice sau internaționale. Tocmai această capacitate de disimulare explică de ce componenta proxy este una dintre **cele mai persistente și mai periculoase** în funcționarea mașinăriei de influență. Important de subliniat că, în multe situații, actorii proxy nu acționează neapărat cu deplină conștiință asupra rolului pe care îl joacă în propagarea intereselor Federației Ruse, fiind uneori influențați de proximități culturale, lingvistice sau ideologice care favorizează exploatarea lor în cadrul acestor rețele.

Mecanismele de amplificare

Exploatarea strategică a rețelelor sociale reprezintă componenta prin care mesajele ostile sunt transformate în flux zilnic, emoțional, repetitiv și aparent organic. Dacă sursa oficială stabilește direcția, iar media și rețelele proxy oferă conținut și aparență de legitimitate, rețelele sociale asigură viteza de diseminare, adaptarea la segmente distincte de public și amplificarea artificială.

În 2025, această componentă a fost una dintre cele mai persistente și flexibile ale ecosistemului MIIS. Doar în perioada mai-septembrie 2025 au fost identificate 1.347 de conturi inautentice pe TikTok, 155 de conturi coordonate pe X/Twitter, rețele Evrazia cu cel puțin 300 de conturi pe Facebook și TikTok, iar în ziua alegerilor Facebook a fost exploatat intensiv inclusiv prin anunțuri publicitare plătite și conturi coordonate.

La începutul anului, exploatarea rețelelor sociale s-a manifestat prin suprasaturare informațională, fragmentarea audienței și adaptarea rapidă la criza energetică. În februarie, sursele maligne au distribuit pe Telegram, Facebook și alte canale sociale mesaje multiple și contradictorii despre sursele și procedurile prin care regiunea transnistreană urma să primească gaze, folosind declarații scoase din context și amplificând mesajele liderului autoproclamat din stânga Nistrului pentru a induce confuzie și a distrage atenția de la sprijinul UE și al Chișinăului. În paralel, au fost intensificate caricaturile și conținutul vizual cu rol de dezumanizare a decidenților, iar publicul a fost împins spre clivaje geopolitice și identitare prin opoziția artificială dintre „moldovenism” și „românizare”, respectiv dintre „tradiție” și „UE”.

În martie-aprilie, rețelele sociale au fost utilizate tot mai clar pentru segmentare geografică și socio-economică, cu targetarea populației din UTAG, din regiunea transnistreană, a comunităților rusofone și a grupurilor vulnerabile economic. Facebook și Telegram au popularizat excesiv teme despre limba rusă, religie, istoria sovietică, LGBT, costul vieții, ajutoare sociale și preținse discriminări regionale. Tot atunci s-a accentuat folosirea materialelor vizuale și a statisticilor economice fără context, precum și a site-urilor care imitau platforme oficiale pentru a promite ajutoare și a colecta date de la cetățeni vulnerabili. Rețelele sociale nu mai funcționau doar ca spațiu de distribuție, ci și ca instrument de profilare, testare a reacțiilor publice și colectare de date.

În mai-iunie, această componentă a intrat într-o fază mai activă de mobilizare și instruire. ONG-ul rus „Evezia”, conectat la operațiunea Șor, a folosit Facebook și TikTok pentru a influența opinia publică din Republica Moldova. Programul „Hackathon-ul Tehnologiilor

Electorale" a instruit participanți cu vârste cuprinse între 18 și 35 de ani în tehnici de manipulare, agitație politică și mobilizare, iar programul „Info-Lider” a urmărit producerea și distribuția de materiale video anti-PAS și anti-Sandu pe Facebook și TikTok, participanții fiind remunerați pentru această activitate. În această etapă, rețelele sociale devin infrastructură de organizare, recrutare și remunerare a multiplicatorilor.

În iulie-august, exploatarea strategică a rețelelor sociale a urmărit tot mai clar obiective de divizare, discreditare, delegitimare și promovare. Au fost împinse simultan mesaje despre sărăcie, tarife, lipsa perspectivelor, represiunea opoziției, favorizarea diasporei din Vest, marginalizarea regiunilor și inutilitatea UE. Adversarul a exploatat ideea unei țări divizate, în care cetățenii nu sunt tratați egal, diaspora este „favorizată”, opoziția este urmărită, iar instituțiile servesc interese externe. În paralel, aceeași infrastructură a promovat Rusia și „partenerii săi” drept alternativă protectoare și echitabilă, într-un limbaj simplu, emoțional și ușor de redistribuit.

Pe Telegram, componenta socială a fost folosită în special pentru **distribuția rapidă a narațiunilor către comunități deja predispușe ideologic**. Un exemplu relevant este canalul „MOLDOVA ALBA | Бѣлая Молдавія”, prezentat ca parte a unei rețele de surse bisericești, care redistribuie conținutul malign al canalului „Мега-Ватник - канал Владимира Букарского” și îl camuflează într-un registru religios și istoric. În aceeași logică, rețele locale precum „bloknot-moldova” și alte canale care „par” moldovenești sunt folosite ca noduri de redistribuire și sincronizare a mesajelor rusești. Telegram este util în ecosistem prin **viteza mare de propagare, coordonarea între canale și absența fricțiunilor de moderare specifice altor platforme**.

Pe Facebook și Instagram, rolul principal este **targetarea unor publicuri specifice și legarea propagandei de teme de viață cotidiană**. Registrul indică folosirea publicității pentru promovarea proiectelor Evrazia către tineri, distribuția posterelor anti-NATO, anti-limba română și anti-PAS, dar și exploatarea frustrărilor legate de compensații, facturi și servicii publice. În lunile de toamnă și iarnă apar campanii orientate spre sate cu nivel de trai scăzut, familii tinere, cetățeni dezamăgiți de lipsa serviciilor publice și public religios. Astfel, Facebook și Instagram sunt folosite nu doar pentru amplificare, ci și pentru **micro-adaptarea mesajului în funcție de vârstă, geografie, identitate și vulnerabilitate socială**.

Pe TikTok, funcția centrală este **viralizarea emoțională**. Doar 8% dintre conturile inautentice identificate pe TikTok au generat audiențe de aproximativ 2 milioane de urmăritori și peste 42 de milioane de interacțiuni, ceea ce confirmă capacitatea platformei de a transforma rapid un mesaj marginal într-o temă de interes public major. Registrul indică intensificarea satirei, a materialelor video generate cu IA și a conținutului care combină ridiculizarea cu manipularea explicită, inclusiv privind pretinse atacuri asupra Chișinăului sau intrarea unor trupe străine în țară. TikTok este folosit în special pentru **șoc vizual, umor agresiv, simplificare radicală și targetarea publicului tânăr și indecis**.

Pe X/Twitter, rolul principal este diferit: nu atât convingerea publicului moldovenesc, cât crearea unui pretins consens extern și apoi reimportul lui în spațiul moldovenesc. Pseudo-investigațiile restmedia[.]io au fost distribuite de circa 700 de conturi de pe X, cu peste 12 milioane de urmăritori, acumulând peste 2,3 milioane de interacțiuni. Acest tip de operațiune

servește pentru a planta narațiunile într-un spațiu prezentat drept „internațional”, după care acestea sunt preluate de actori locali și prezentate drept confirmate „din afară”. X devine astfel o platformă-cheie pentru **amplificarea transnațională, „information laundering” și producerea aparenței de consens internațional.**

Componenta socială a devenit și mai vizibilă prin folosirea AI, deepfake-urilor, satirei și a reciclării conținutului mai vechi. Registrul semnaleză intensificarea videoclipurilor generate cu IA pe TikTok, reintroducerea declarațiilor mai vechi ale deputaților pro-europeni în contexte noi, folosirea glumelor pentru a ridiculiza îngrijorările legitime de securitate privind Federația Rusă și amplificarea mesajelor despre rusofobie, militarizare și represiune politică. Rapoartele confirmă această tendință prin referire la **operațiuni de tip „Matryoshka”, care folosesc IA generativ pentru a crea deepfake-uri, interviuri false și pagini contrafăcute menite să submineze legitimitatea instituțiilor democratice.**

Privită în ansamblu, **exploatarea strategică a rețelelor sociale a îndeplinit în 2025 cinci funcții principale:**

- amplificarea, prin promovarea simultană a acelorași mesaje pe mai multe platforme;
- segmentarea, prin adaptarea lor pentru publicuri distincte;
- mobilizarea, prin recrutare, instruire și remunerare;
- disimularea, prin folosirea unor canale pretins locale, religioase sau civice; și
- pregătirea delegitimării, prin răspândirea anticipată a tezelor despre fraudă electorală, control extern, excluderea unor regiuni și represiune politică.

Prin urmare, exploatarea strategică a rețelelor sociale nu a avut în 2025 doar rolul de a redistribui conținut, ci a funcționat ca **infrastructură operațională centrală a ecosistemului MIIS.** Aici mesajul este accelerat, fragmentat pe audiențe, emoționalizat, reciclat și introdus în rutina zilnică a utilizatorului. Tocmai combinația dintre viteză, volum, segmentare și opacitate explică de ce componenta socială a devenit una dintre cele mai importante verigi ale mașinăriei de influență.

Vectorul de legitimare externă

În decembrie, componenta media capătă o dimensiune mai sofisticată prin utilizarea unor publicații externe pentru reimportul narațiunilor convenabile Moscovei. Cazul Il Giornale d’Italia este relevant tocmai pentru că nu este prezentat în registru ca media rusă propriu-zisă, ci ca sursă externă folosită pentru a promova mesajul că lupta anticorupție din Republica Moldova ar fi, în realitate, represiune politică. În astfel de cazuri, operațiunea media finanțată de statul rus funcționează indirect: produce sau influențează plasarea unui mesaj în afara Republicii Moldova, apoi îl reintroduce în circuitul intern ca „confirmare externă”. Acesta este un mecanism de „information laundering”, complementar, nu separat, de componenta media de stat.

În cadrul rețelelor proxy, componenta de legitimare externă apare în mod repetat. **În ianuarie**, articole din reviste și surse externe sunt exploatare pentru a întări narațiunile anti-UE și anti-guvernamentale.

În martie, articole din presa în limba turcă sunt folosite pentru a prezenta rețineră bașcanului drept încălcare a democrației și pentru a sugera sprijinul Turciei pentru UTA Găgăuzia.

În aprilie, politicieni afiliați Federației Ruse oferă interviuri în media străină, iar declarații ale unor oficiali străini sunt rupte din context pentru a sugera susținere externă pentru poziții pro-ruse.

În august, organizații internaționale precum „Solidaritatsnetz International” din Elveția și avocați străini precum Gonzalo Boye și William Julie sunt folosiți pentru a internaționaliza cazul bașcanului și a crea impresia unei încălcări grave a drepturilor.

În decembrie, în presa elenă apar materiale privind presupusa cumpărare de către Republica Moldova a gazului rusesc prin Turcia, iar unor lideri de opinie pro-ruși li se oferă platforme externe și expunere în reuniuni ale rușilor din Armenia, pentru a-i transforma gradual din actori locali în „protectori ai rușilor” cu legitimitate internațională.

Aceeași logică este vizibilă și pe X/Twitter, unde pseudo-investigațiile restmedia[.]io au fost distribuite de circa 700 de conturi, cu peste 12 milioane de urmăritori, acumulând peste 2,3 milioane de interacțiuni. Acest tip de operațiune servește pentru a planta narațiunile într-un spațiu prezentat drept „internațional”, după care acestea sunt preluate de actori locali și prezentate drept confirmate „din afară”. X devine astfel o platformă-cheie pentru amplificarea transnațională, „information laundering” și producerea aparenței de consens internațional.

Prin urmare, vectorul de legitimare externă are rolul de a valida indirect narațiunile ostile, de a le **spăla originea și de a le reintroduce în Republica Moldova sub forma unor confirmări internaționale aparent independente.**

Vectorul infrastructural

Un alt caz important este cel al **aplicațiilor și platformelor MD24 și HaiTV**, care se înscriu la intersecția dintre media afiliată statului și infrastructura digitală de propagandă. MD24 are legături directe cu Russia Today, unul dintre principalii giganti media ai Federației Ruse, aflat sub sancțiuni internaționale, iar HaiTV continuă aceeași linie de efort, introducând conținutul propagandistic direct în telefoanele cetățenilor prin distribuție inclusiv pe platformele Google și Apple. În acest caz, sursa nu este o redacție clasică, ci o infrastructură media mobilă conectată la un actor media de stat rus, folosită pentru a eluda restricțiile asupra propagandei TV și pentru a menține accesul direct la audiența internă din Republica Moldova.

În a doua parte a anului, au crescut semnificativ **instrumentele de influență digitală opacă**. Rusia a încercat să eludeze măsurile de limitare a propagandei prin aplicații mobile precum HaiTV, care au continuat linia de efort a MD24, platforma conectată anterior la Russia Today. Aceste aplicații, promovate inclusiv prin publicitate plătită pe Google și META, au avut rolul de a introduce conținutul direct în casele cetățenilor, în afara cadrului clasic al televiziunii sancționate. În decembrie, promovarea aplicației sociale ruse MAX, prezentată ca alternativă „calitativă” la platformele occidentale, cu scopul de a muta utilizatorii într-un spațiu informațional mai puțin transparent și mai greu de contracarat.

În cadrul **rețelelor proxy**, apar și platforme digitale opace precum moldovavote.ru, folosite pentru a pretinde că diaspora din Federația Rusă cere instituțiilor internaționale asigurarea dreptului la vot. Tot în această categorie intră site-uri care se prezintă drept analize neutre sau investigații despre Republica Moldova, precum și site-uri care imitau platforme oficiale pentru a promite ajutoare și a colecta date de la cetățeni vulnerabili. Aceste instrumente nu au doar rol de conținut, ci și rol de infrastructură: simulează participarea civică, colectează date, creează aparențe de mobilizare autentică și mută interacțiunea utilizatorului în spații mai puțin transparente.

Rețele locale precum bloknol-moldova și alte canale care „par” moldovenești sunt folosite ca noduri de redistribuire și sincronizare a mesajelor rusești. Din această perspectivă, ele nu funcționează doar ca surse media sau social media, ci și ca infrastructuri persistente de distribuție și coordonare.

Prin urmare, vectorul infrastructural asigură livrarea directă a conținutului, redundanța ecosistemului și ocolirea controalelor. El permite **menținerea accesului la audiență chiar și atunci când canalele tradiționale sunt restricționate** și mută utilizatorii în spații informaționale mai puțin transparente și mai greu de contracarat.

AMENINȚĂRI HIBRIDE ȘI INFORMAȚIONALE ÎN CONTEXTUL ELECTORAL 2025

Elemente de campanie MIIS

În anul 2025, analiza Centrului a evidențiat o campanie susținută de manipulare informațională și ingerințe străine orientată spre modelarea anticipată a mediului informațional înaintea alegerilor parlamentare. Actorii maligni au urmărit influențarea opțiunilor electorale prin activarea fricii, neîncrederii, polarizării și delegitimării instituțiilor democratice. În prima parte a anului, campania s-a structurat în jurul unor vulnerabilități dominante, în special criza energetică și economică și ostilitatea față de Uniunea Europeană, pentru ca, în semestrul al doilea, aceste teme să fie consolidate în patru direcții principale: „Criza economică și energetică” (presiunea costului vieții), Ostilitatea față de UE, Ucraina și Regiuni și minorități.

- **Scenariul I „Criza economică și energetică”** a construit imaginea unui stat aflat într-o criză permanentă, incapabil să gestioneze resursele și să protejeze populația. Au fost accentuate teme precum sărăcia, inechitatea socială și insecuritatea financiară, asociate cu ideea unui stat dependent de sprijin extern și lipsit de soluții interne.
- **Scenariul II „Ostilitatea față de UE”** a promovat percepția pierderii suveranității, autoritățile fiind prezentate ca subordonate partenerilor occidentali, iar diaspora din UE ca factor de influență electorală disproporționată. În paralel, valorile europene au fost prezentate ca incompatibile cu identitatea și coeziunea socială.
- **Scenariul III „Ucraina”** a fost utilizat pentru a induce insecuritate, sugerând riscul implicării Republicii Moldova în conflict și compromiterea neutralității. Mesajele au asociat cooperarea cu UE și SUA cu escaladarea riscurilor de securitate.
- **Scenariul IV „Regiuni și minorități”** a urmărit fragmentarea internă, prezentând autoritățile centrale ca fiind ostile regiunilor și comunităților etnice, în special UTAG, diaspora din Federația Rusă și locuitorii din regiunea transnistreană.

Aceste scenarii au fost operaționalizate prin strategia **3DP - divizare, delegitimare, discreditare și promovare** - materializată în mesaje recurente despre „stat capturat de Bruxelles”, „alegeri fraudate prin diaspora”, „neutralitate abandonată” sau „FR ca garant al stabilității”. **Narativele de manipulare identificate** în context electoral 2025 au fost relativ stabile, dar au devenit mai coerente și mai bine sincronizate cu evenimentele politice și sociale:

- **Criza economică și energetică** a rămas scenariu dominant, fiind utilizată pentru a acredita ideea că orientarea pro-europeană produce scumpiri, datorii, sărăcie și pierderea controlului asupra resurselor. În ianuarie, acest scenariu reprezenta 70% din totalul mesajelor ostile monitorizate, iar ulterior a rămas dominant, chiar dacă ponderea sa s-a redus pe măsură ce au fost activate și alte teme.
- **Ostilitatea față de UE** a evoluat de la un discurs axat pe „dependență economică” la unul mai agresiv, care prezintă Uniunea Europeană drept actor de colonizare

politică, socială și culturală, responsabil de corupție, cenzură, control extern și distrugerea valorilor tradiționale. În semestrul I s-a constatat chiar necesitatea comasării atacurilor privind „valorile tradiționale” și diaspora occidentală în același scenariu anti-UE.

- **Subiectul Ucrainei** a fost instrumentalizat pentru a induce frica de război și ideea că Republica Moldova urmează „scenariul ucrainean”: militarizare, abandonarea neutralității, implicare în conflict și subordonare față de Occident.
- **Regiunile și minoritățile** au fost folosite ca vehicule de fragmentare: UTAG a fost portretizată drept victimă a represiunii politice, diaspora din FR drept discriminată electoral, iar locuitorii din regiunea transnistreană drept excluși sau lipsiți de protecție. În prima parte a anului, aceste mesaje circulau prin scenariile separate UTAG/regiunea transnistreană, pentru ca apoi să fie reunite într-un scenariu nou de exploatare a minorităților din punct de vedere regional.

Campania a fost susținută de o **infrastructură digitală complexă, multistratificată**, bazată pe rețele de site-uri proxy, platforme pseudo-media, aplicații mobile și conturi inautentice. Rețele precum Pravda Network (cel puțin 129 de site-uri în peste 50 de limbi) și Blocknot Network (119 site-uri active în RM, Ucraina și Federația Rusă) au fost utilizate pentru distribuire și „information laundering”. Subrețeaua CopyCop, cu 258 de domenii înregistrate în principal în iulie-august 2025, a amplificat conținutul prin multiplicare artificială și utilizarea IA.

Infrastructura a inclus și **componente operaționale integrate**, precum MD24, HaiTV și „Trădătorii”, conectate tehnic și funcțional, care au permis distribuirea conținutului în limba română și rusă prin aplicații mobile și platforme majore. Pe social media, amploarea amplificării a fost semnificativă: 1.347 de conturi inautentice pe TikTok, dintre care 8% au generat aproximativ 42 de milioane de interacțiuni; 155 de conturi pe X cu peste 6 milioane de interacțiuni; iar în ziua alegerilor, peste 150 de conturi și conținuturi inautentice pe Facebook, inclusiv 26 de publicități care au cumulat cel puțin 1,3 milioane de interacțiuni.

Un rol important l-a avut și „information laundering”-ul prin platforme externe. Cazul restmedia[.]io ilustrează mecanismul: conținutul era publicat pe platforme obscure, amplificat de aproximativ 700 de conturi de X cu peste 12,2 milioane de urmăritori și ulterior reintrodus în spațiul informațional moldovenesc ca sursă „externă”. Astfel, infrastructura nu doar distribuia conținut, ci îi conferea artificial legitimitate.

Campania a fost completată de **mecanisme de mobilizare și sprijin organizațional**. Programul Info-Lider, asociat rețelei Evrazia, a implicat producerea și distribuirea de conținut anti-PAS și anti-Sandu contra unor remunerații de până la 5.000 lei lunar. În paralel, inițiative precum „Pentru Alegeri Cinstite” au fost utilizate pentru a produce sondaje manipulative, destinate contestării legitimității scrutinului. Rețeaua antipasmoldova[.]com a combinat elemente de pseudo-activism civic cu stimulente financiare pentru promovarea mesajelor anti-europene.

În ansamblu, **campania MIIS din 2025 a funcționat ca un sistem integrat, care a combinat producerea, legitimarea, distribuirea și monetizarea influenței, depășind logica propagandei clasice.**

Constatări cheie privind MIIS în context electoral 2025

Analiza activităților MIIS arată un **model persistent, adaptiv și multiscenariu**, caracterizat prin ajustarea continuă a mesajelor și canalelor în funcție de evoluțiile interne și externe. Presiunea informațională a avut un caracter continuu, nu episodic, fiind orientată spre modelarea mediului de percepție înaintea scrutinului.

La începutul anului, scenariul economic și energetic a dominat, fiind utilizat ca punct de intrare pentru teme conexe precum pierderea suveranității sau dependența de Federația Rusă. În perioada februarie-martie, campania s-a diversificat, conturând o triadă narativă stabilă: costul vieții, controlul extern și războiul. Această asociere a permis conectarea dificultăților economice cu teme geopolitice și de securitate.

În lunile următoare, mesajele au devenit mai ancorate în probleme concrete, precum pensii, salarii sau infrastructură, iar discursul anti-UE s-a radicalizat. În paralel, temele regionale au fost integrate într-o linie narativă coerentă despre un stat perceput ca inechitabil și ostil propriilor cetățeni. La jumătatea anului, se observă o tendință de comasare a scenariilor, indicând trecerea de la o fază dispersată la una de consolidare strategică.

În semestrul al doilea, campania s-a stabilizat în jurul celor patru scenarii dominante, activate prin logica 3DP. Actorii maligni au utilizat sistematic emoții precum frica, furia sau frustrarea, corelate cu evenimente relevante - criza energetică, cooperarea militară, dosare politice sau organizarea alegerilor.

O constatare esențială este că MIIS a fost susținută de o **infrastructură coordonată și profesionalizată**, incluzând rețele media proxy, conturi inautentice, experți falși, aplicații mobile și tehnologii AI. Rețele precum Pravda, Blocknot, CopyCop și Evrazia indică funcționarea unui ecosistem integrat, nu a unor acțiuni izolate.

În plan electoral, **obiectivul principal** nu a fost doar influențarea votului, ci **degradarea încrederii în arhitectura democratică - CEC, instituțiile de drept, presa și procesul electoral**. Chiar și în absența unui impact decisiv asupra rezultatului, efectele urmărite au vizat normalizarea neîncrederii și menținerea unui mediu favorabil contestării viitoarelor procese democratice.

4.3. Evoluția modului de reflectare a subiectelor de interes public de către actorii maligni

Pe parcursul anului 2025, actorii maligni nu au introdus teme noi, ci au exploatat teme existente, reinterprețându-le într-o cheie conflictuală și anti-instituțională. La începutul anului, reflectarea a fost dominată de dimensiunea economică și energetică, care concentra aproximativ 70% din mesajele ostile, distribuite preponderent în limba rusă.

În această etapă, problemele economice au fost prezentate ca dovadă a eșecului orientării pro-europene și a incapacității statului. Ulterior, în februarie-martie, reflectarea a devenit mai diversificată, iar teme economice au fost corelate sistematic cu controlul extern și războiul din Ucraina, formând un nucleu narativ stabil.

Tot în această perioadă, mesajele au devenit mai credibile și mai adaptate publicului. De exemplu, tema „vânzării țării” a fost reformulată în critici punctuale privind administrarea activelor strategice, precum Aeroportul sau Portul Giurgiu-lești, facilitând extinderea audienței.

În paralel, subiectele regionale au fost integrate într-o narativă coerentă despre marginalizare și discriminare, cu accent pe UTAG și regiunea transnistreană. Evaluarea de la jumătatea anului a confirmat convergența acestor teme și necesitatea integrării lor în scenariu mai largi.

În semestrul al doilea, reflectarea s-a stabilizat în jurul celor patru axe dominante, iar actorii maligni au continuat să urmărească agenda publică legitimă, selectând acele evenimente care puteau genera emoții negative și neîncredere. Reflectarea nu a avut un rol descriptiv, ci unul activ, de fixare a temelor într-un cadru conflictual, favorabil delegitimării instituțiilor și polarizării societății.

IMPACTUL ASUPRA PILONILOR STRATEGICI DE COMUNICARE ȘI SECURITATE

Acest capitol urmărește modul în care narativele ostile au vizat, pe parcursul anului 2025, pilonii centrali ai comunicării strategice și securității: integrarea europeană, coeziunea socială, reziliența economică, capacitatea de apărare și securitatea în context regional. Analiza se bazează exclusiv pe sinopsisurile operative săptămânale, citite în succesiunea lor cronologică, ceea ce permite observarea atât a temelor recurente, cât și a modului în care acestea au fost adaptate în funcție de context.

Din această perspectivă, atacul informațional nu a fost unul fragmentat, ci cumulativ. Aceleași teme au fost reluate, reformulate și redistribuite constant, cu scopul de a afecta simultan orientarea strategică a Republicii Moldova, încrederea dintre grupurile sociale și percepția populației asupra securității, capacității de apărare și viabilității economice a statului. În prima parte a anului domină dimensiunea economică și energetică, dar aceasta este treptat conectată cu teme privind identitatea, religia, statutul comunităților minoritare, dependența externă, militarizarea și riscurile de securitate regională.

Pilonul 1 - Integrarea europeană

Pe parcursul anului 2025, pilonul integrării europene a fost atacat printr-un set de narative care au urmărit să transforme apropierea de Uniunea Europeană dintr-un proiect de modernizare într-o sursă de control extern, costuri sociale și vulnerabilitate strategică.

În sinopsisurile din ianuarie și februarie, UE este prezentată drept actor care dictează politicile Republicii Moldova, interferează în afacerile interne, favorizează anumite forțe politice și impune reforme care contravin intereselor cetățenilor. Mesajele insistă asupra ideii că Bruxelles-ul condiționează sprijinul financiar, afectează neutralitatea statului și promovează țara într-o logică de confruntare geopolitică.

Ulterior, **în lunile martie-mai**, narațiunea anti-UE se extinde dincolo de dimensiunea politică și economică și capătă o componentă identitară și morală mai accentuată. Integrarea europeană este asociată cu „valori străine”, cu presiuni asupra bisericii, cu promovarea temelor LGBT, cu rescrierea istoriei și cu destructurarea normelor tradiționale. În această etapă, UE nu mai este prezentată doar ca sursă de ingerință, ci ca actor care ar modifică fundamentele culturale și simbolice ale societății. Astfel, discursul anti-european devine mai eficient pentru segmentele conservatoare, religioase și sceptice față de schimbare.

În paralel, sprijinul financiar european este reinterpretat constant ca instrument de subordonare. Granturile, creditele și investițiile sunt prezentate nu ca mecanisme de susținere a reformelor, ci ca forme de îndatorare și dependență. Recurent apare ideea că ajutorul extern nu produce dezvoltare reală, ci doar acoperă datorii, alimentează corupția și permite menținerea la putere a unei elite rupte de interesele populației. În acest fel, vulnerabilitatea exploatată este decalajul dintre așteptările ridicate asociate integrării europene și ritmul lent, inegal sau dificil perceptibil al beneficiilor concrete.

În lunile de vară și începutul toamnei, atacul asupra pilonului integrării europene devine mai dur și mai explicit. Se afirmă că RM este transformată într-o „colonie”, că deciziile strategice nu mai sunt luate la Chișinău, ci la Bruxelles, București, Paris sau Washington, iar apropierea de UE este prezentată ca pierdere progresivă a controlului asupra economiei, energiei, justiției, mass-media și politicii externe. Tot în această perioadă, integrarea este legată sistematic de militarizare, de apropierea de NATO și de pericolul atragerii Republicii Moldova într-un conflict regional mai larg.

În ultimele luni ale anului, sinopsisurile arată o deplasare spre ideea că procesul de aderare este, în fond, o promisiune falsă. Se insistă asupra faptului că UE nu ar avea intenția reală de a integra Republica Moldova, că reformele sunt cerute fără garanții și că țara ar urma să suporte costuri economice, sociale și identitare fără a primi în schimb securitate sau prosperitate. Astfel, pilonul integrării europene este atacat prin combinarea a patru axe: control extern, degradare economică, deformare identitară și insecuritate regională.

Impactul strategic urmărit asupra acestui pilon este clar: erodarea încrederii în direcția pro-europeană a statului, transformarea integrării europene într-un subiect conflictual și defensiv și slăbirea percepției că UE reprezintă un cadru de stabilitate, reformă și protecție. Sinopsisurile operative arată că **adversarul nu urmărește doar criticarea unor politici europene, ci compromiterea ideii însăși și că viitorul Republicii Moldova poate fi construit în asociere cu Occidentul.**

Pilonul 2 - Coeziune socială

Pilonul coeziunii sociale a fost atacat prin convertirea diferențelor interne ale societății în linii de fractură persistente. În sinopsisurile operative, se observă clar că limbajul, apartenența culturală, religia, poziționarea față de trecut, raportarea la diaspora, statutul UTA Găgăuzia și relația cu regiunea transnistreană sunt folosite sistematic pentru a diviza populația în grupuri antagonice. Nu este vorba doar despre exploatarea unor tensiuni deja existente, ci despre amplificarea lor printr-un discurs repetitiv care opune constant „elita” și „poporul”, „centru” și „periferie”, „tradiția” și „Occidentul”, „majoritatea ignorată” și „grupurile favorizate politic”.

În primele luni ale anului, accentul cade pe comunitatea rusofonă, pe vorbitorii de limbă rusă, pe UTA Găgăuzia și pe locuitorii regiunii transnistrene. Sursele maligne promovează ideea că aceste grupuri sunt marginalizate, discriminate sau suspectate în mod colectiv, iar statul este descris ca ostil față de propriile comunități. Mesajele despre limba rusă, despre închiderea unor centre culturale, despre predarea limbii, despre raportarea la istorie și despre simbolurile sovietice sunt utilizate pentru a construi sentimentul unei nedreptăți identitare sistemice.

Pe parcursul primăverii, coeziunea socială este afectată tot mai mult prin teme privind valorile tradiționale, religia și familia. Sunt activate în mod repetat subiecte despre LGBT, despre biserică, despre educație, despre manuale și despre presupuse încercări ale autorităților de a schimba normele morale ale societății. Aceste teme nu sunt tratate izolat, ci sunt integrate într-o poveste mai largă: guvernarea pro-europeană ar fi ruptă de valorile

majorității, ar proteja agende străine și ar fi în conflict cu sensibilitățile religioase și culturale ale populației. Astfel, diferențele de opinie sunt radicalizate și transformate în opoziții morale greu de reconciliat.

Un rol important în fragmentarea socială îl joacă și **tema diasporei**. În mai multe sinopsisuri, diaspora este introdusă fie ca grup privilegiat și favorizat politic, fie ca actor rupt de realitățile populației din interiorul țării. În paralel, cetățenii rămași în țară sunt prezentați drept abandonați, săraci și lipsiți de reprezentare. Această opoziție este folosită pentru a alimenta resentimentul și pentru a produce percepția existenței a două Moldove distincte: una conectată la Occident și una care suportă costurile reale ale guvernării.

La fel de importantă este **exploatarea diferențelor teritoriale**. Sinopsisurile arată o folosire recurentă a subiectelor privind UTA Găgăuzia, orașul Bălți, satele, mediul rural, regiunea transnistreană și raioanele percepute ca neglijate. Mesajele insistă că autoritățile centrale discriminează teritoriile incomode politic, distribuie inegal resursele și tratează selectiv diferitele comunități. În acest fel, nemulțumirea economică este transformată în nemulțumire regională, iar vulnerabilitățile administrative sunt reframe ca forme deliberate de excludere.

Spre toamnă, atacul asupra coeziunii sociale capătă o formă și mai complexă, întrucât sunt suprapuse simultan teme despre sărăcie, pensii, educație, copii, școli rurale, identitate lingvistică, biserică, etnie, autonomie și relațiile dintre centru și comunitățile locale. Rezultatul urmărit este erodarea sentimentului de apartenență la un proiect comun și slăbirea încrederii reciproce dintre cetățeni și instituții, dintre majoritate și minorități, dintre locuitorii regiunilor și puterea centrală.

Prin urmare, pilonul coeziunii sociale este atacat prin trei mecanisme principale: segmentare identitară, victimizare selectivă și moralizare conflictuală. Scopul strategic nu este doar tensionarea spațiului public, ci **slăbirea capacității societății de a reacționa solidar în fața crizelor și reducerea disponibilității diferitelor grupuri de a susține aceleași obiective strategice ale statului.**

Pilonul 3 - Reziliență economică

Reziliența economică a reprezentat, pe întreaga perioadă analizată, unul dintre cei mai intens atacați piloni. Sinopsisurile operative arată că aproape fiecare etapă a anului 2025 a fost marcată de mesaje care urmăresc să inducă frică economică, neîncredere în capacitatea statului de a gestiona resursele și convingerea că Republica Moldova nu poate supraviețui fără reluarea unei relații economice privilegiate cu Federația Rusă și spațiul CSI.

La începutul anului, accentul este pus pe energie, tarife, gaze, compensații și dependența de surse externe. În mod repetat, sursele maligne susțin că prețurile cresc din cauza politicii pro-europene, că renunțarea la gazul rusesc a fost irațională și că diversificarea energetică a adus doar costuri mai mari. În paralel, FR este prezentată ca sursă naturală, ieftină și stabilă de gaze și electricitate, iar orice dificultate din sectorul energetic este pusă pe seama rupturii deliberate a guvernării de această relație.

Pe măsură ce anul avansează, **tema energetică** este legată tot mai des de teme despre datorii, credite, FMI, BERD, Energocom, Moldovagaz, intermediere, achiziții netransparente și control extern asupra infrastructurii. În acest cadru, nu doar prețurile sunt contestate, ci însăși ideea că statul ar avea o strategie coerentă de securitate energetică. Se induce impresia unui stat captiv unor contracte netransparente, unor creditori externi și unor interese politice străine, în timp ce cetățeanul suportă costurile prin facturi, scumpiri și insecuritate.

Agricultura și exporturile constituie o altă direcție majoră de atac. Sinopsisurile din primăvară, vară și toamnă indică o folosire constantă a subiectelor privind seceta, costul inputurilor, accesul la piață, pierderea exporturilor spre FR și CSI, dificultățile fermierilor și dependența de piețele occidentale. Mesajul de fond este că economia moldovenească a fost decuplată artificial de piețele tradiționale și împinsă într-o direcție neprofitabilă, ceea ce ar explica falimentele, migrația, închiderea fabricilor și colapsul satelor. În această narațiune, piața europeană nu este prezentată ca alternativă de dezvoltare, ci ca spațiu inaccesibil, birocratic și incapabil să absoarbă producția moldovenească în condiții favorabile.

Din vară, discursul despre reziliența economică devine și mai amplu, integrând **inflația, salariile, pensiile, migrația, sărăcia, demografia, serviciile publice și activele strategice**. Sursele maligne insistă că nivelul de trai s-a prăbușit, că tinerii pleacă masiv, că satele dispar, că statul trăiește din împrumuturi și că resursele esențiale sunt cedate unor interese externe. Portul Giurgiulești, infrastructura energetică, sistemul de transport al gazului și alte active sunt frecvent invocate pentru a susține ideea că RM își pierde baza materială a suveranității economice.

Un element central al atacului este construirea unei dependențe imaginare de Rusia. Aceasta nu este formulată doar ca nostalgie economică, ci ca soluție practică la problemele actuale: gaze mai ieftine, piață de desfacere pentru agricultură, relații comerciale previzibile, stabilitate pentru regiunea transnistreană, protecție pentru sectoarele industriale și reducerea costurilor pentru populație. În contrast, Occidentul este asociat cu credite, condiționalități, pierderea piețelor, austeritate, scumpiri și dezindustrializare. Astfel, reziliența economică este subminată nu doar prin frică, ci și prin oferirea unei alternative false, dar simplu de înțeles și emoțional eficientă.

Impactul strategic asupra acestui pilon este major. Prin repetarea constantă a acestor teme, sinopsisurile operative arată că actorii maligni au urmărit să **slăbească încrederea populației în capacitatea statului de a administra economia, să lege direct orientarea pro-europeană de insecuritatea materială și să normalizeze ideea că prosperitatea și stabilitatea sunt imposibile în afara unei reaproprieri de Federația Rusă**. Astfel, frica economică devine nu doar reacție la dificultăți reale, ci instrument de re poziționare strategică a percepțiilor publice.

Pilonul 4 - Consolidarea capacității de apărare a țării

Pe parcursul anului 2025, pilonul capacității de apărare a fost vizat printr-un set coerent de narative care au urmărit să transforme orice discuție despre securitate într-o sursă de frică,

neîncredere și respingere. Sinopsisurile operative indică faptul că modernizarea sectorului de apărare, cooperarea internațională și consolidarea instituțiilor de securitate au fost prezentate sistematic ca semne ale unei militarizări periculoase și ale pierderii neutralității.

În prima parte a anului, temele dominante leagă direct **sprijinul extern și cooperarea cu partenerii occidentali** de ideea implicării Republicii Moldova într-un conflict. Sunt promovate mesaje care sugerează că orice formă de sprijin pentru consolidarea capacităților de apărare ar reprezenta, în realitate, un pas spre participarea la război. În acest cadru, exercițiile militare, instruirile sau proiectele de modernizare sunt prezentate ca pregătiri pentru escaladare, nu ca măsuri de prevenție și descurajare.

Pe parcursul primăverii și verii, aceste teme sunt consolidate prin asocierea constantă dintre integrarea europeană, **NATO și riscul de război**. Narativele nu operează prin argumente tehnice, ci prin simplificări deliberate: apropierea de Occident este echivalată cu pierderea neutralității, iar consolidarea apărării este prezentată ca provocare directă la adresa Federației Ruse. În paralel, instituțiile din domeniul apărării și securității sunt descrise ca fiind controlate extern sau ca acționând împotriva intereselor cetățenilor.

Un element recurent este activarea **fricii legate de mobilizare și implicare directă în conflict**. Sinopsisurile indică utilizarea unor mesaje care sugerează posibilitatea recrutării forțate, trimiterea cetățenilor pe front sau transformarea teritoriului național într-un spațiu de confruntare. Aceste teme sunt amplificate în special în momentele de tensiune regională, fiind sincronizate cu evoluțiile din Ucraina și cu declarații ale actorilor oficiali sau proxy.

Spre finalul anului, discursul devine mai integrat și mai agresiv, conectând teme despre apărare cu cele economice și sociale. Cheltuielile pentru apărare sunt prezentate ca fiind în competiție directă cu pensiile, salariile sau serviciile publice, iar ideea de securitate este reframată ca povară pentru populație. În acest fel, capacitatea de apărare nu mai este percepută ca instrument de protecție, ci ca factor de risc și instabilitate.

Impactul strategic urmărit este delegitimarea rolului instituțiilor de securitate, blocarea sprijinului public pentru modernizarea apărării și inducerea unei percepții persistente că orice consolidare a acestui sector crește, nu reduce, riscurile pentru cetățeni. În termeni STRATCOM, obiectivul nu este doar contestarea unor politici, ci **inhibarea reflexului societal de autoapărare**.

Pilonul 5 - Consolidarea securității Republicii Moldova în context regional

Pilonul securității în context regional a fost vizat prin narrative care urmăresc să prezinte Republica Moldova ca stat izolat, vulnerabil și lipsit de opțiuni reale într-un mediu de securitate instabil. Sinopsisurile operative arată că evoluțiile regionale, în special războiul din Ucraina, sunt utilizate constant ca fundal pentru inducerea unei stări de insecuritate generalizată și pentru contestarea direcției strategice a statului.

În prima parte a anului, accentul cade pe ideea extinderii conflictului și pe riscul ca Republica Moldova să devină următoarea zonă de instabilitate. Mesajele sugerează că

proximitatea față de Ucraina și cooperarea cu partenerii occidentali ar transforma țara într-o țintă, iar securitatea ar depinde exclusiv de evitarea oricărei implicări sau poziționări clare. În acest cadru, neutralitatea este reinterpretată nu ca instrument de politică externă, ci ca obligație de pasivitate.

Pe parcursul anului, regiunea transnistreană este utilizată ca punct central de presiune narativă. Sinopsisurile indică o alternanță între scenarii de escaladare și mesaje despre soluționare rapidă, ambele având același efect: crearea incertitudinii și erodarea încrederii în capacitatea statului de a gestiona dosarul. În paralel, orice discuție despre securitate regională este reformulată ca risc de destabilizare internă.

Spre finalul anului, aceste teme sunt integrate într-un discurs mai larg despre imposibilitatea asigurării securității pe termen lung. Se promovează ideea că Republica Moldova nu are garanții reale, că partenerii externi nu vor interveni în situații de criză și că statul este expus unor riscuri pe care nu le poate controla. Astfel, percepția de insecuritate devine structurală, nu doar conjuncturală.

Un alt element constant este construirea imaginii unei dependențe inevitabile de Federația Rusă pentru menținerea stabilității regionale. Narativele sugerează că echilibrul de securitate poate fi menținut doar prin relații privilegiate cu Moscova, iar orice apropiere de UE sau de partenerii occidentali ar destabiliza regiunea. În acest fel, securitatea este prezentată nu ca rezultat al consolidării instituționale și al cooperării internaționale, ci ca efect al acomodării intereselor ruse.

Impactul strategic urmărit este slăbirea încrederii în parteneriatele externe, descurajarea orientării pro-europene și consolidarea percepției că securitatea poate fi obținută doar prin concesiile strategice. În logica operațională a MIIS, acest pilon este esențial pentru a ancora toate celelalte teme într-un **sentiment general de vulnerabilitate și lipsă de control**.

PROGNOZĂ 2026 ȘI RECOMANDĂRI

Prognoza operativă pentru 2026

Evoluțiile anticipate pentru 2026 indică o tranziție clară a actorilor ostili de la intervenții vizibile, centrate pe momente electorale, la o strategie de presiune continuă asupra procesului de aderare la Uniunea Europeană și asupra relației dintre stat și cetățean.

În absența unor oportunități electorale imediate, accentul se va muta pe pregătirea terenului pentru ciclurile din 2027-2029, prin testarea și rafinarea infrastructurii de influență. Presiunea informațională vizează direct relația stat–cetățean, prin erodarea încrederii funcționale în capacitatea statului de a livra, explica și proteja. Orice vulnerabilitate administrativă va fi exploatată pentru a construi percepția unui stat incapabil și incoerent.

Obiectivul central al acestor operațiuni va fi consolidarea cadrului narativ conform căruia aderarea Republicii Moldova la UE este fie imposibilă, fie nedorită. Acest obiectiv va fi susținut prin exploatarea sistematică a **trei puncte sensibile**:

- i. **Procesele interne de reformă și negociere** (*Capitolele de negociere și reformele interne*). Orice dificultate procedurală, întârziere sau disfuncționalitate administrativă va fi amplificată pentru a crea percepția unui stat incapabil să livreze și să gestioneze procesul de integrare.

Se anticipează utilizarea combinată a instrumentelor instituționale și hibride pentru a genera supraîncărcare administrativă și percepția de haos, în paralel cu promovarea narativelor despre incompetența guvernării și mimarea reformelor.

- ii. **Percepțiile externe și riscul de blocaj politic**, în special în statele membre UE (veto-uri externe). Actorii ostili vor încerca să poziționeze Republica Moldova drept un candidat problematic, instabil sau costisitor, folosind teme precum corupția, fragilitatea economică, dependențele externe sau riscurile de securitate.

Această direcție va viza simultan publicuri externe, pentru a influența decidenții, și publicul intern, pentru a induce percepția că integrarea este blocată din exterior.

- iii. **Fragmentarea sprijinului intern pentru integrarea europeană** (*Lipsa consensului larg*). Polarizarea identitară, nostalgia sovietică și atașamentele culturale vor continua să fie exploatate pentru a eroda sprijinul public. Narativele vor alterna între prezentarea Uniunii Europene ca fiind slabă, în declin sau ostilă valorilor tradiționale și promovarea implicită a Federației Ruse ca alternativă stabilă și legitimă.

Tema securității va rămâne una dintre cele mai sensibile, fiind utilizată pentru a activa anxietăți legate de război și instabilitate. Subiectele legate de neutralitate, cooperare externă, consolidarea apărării și regiunea transnistreană vor fi exploatate pentru a bloca dezbaterile raționale și a amplifica frica. În paralel, vor fi stimulate atât percepții de vulnerabilitate pe malul drept, cât și narative de victimizare în regiunea transnistreană.

Din punct de vedere operațional, ecosistemul de influență va continua să funcționeze integrat, prin combinarea vectorilor oficiali, media afiliate, rețele proxy, mecanisme de amplificare, legitimare externă și infrastructuri digitale. Se va observa o creștere a ponderii actorilor care nu se vor declara explicit anti-europeni, ci vor promova poziții aparent moderate și pragmatice, menite să ajungă la segmente mai largi ale populației.

Per ansamblu, **riscul principal în 2026** nu este doar apariția unor campanii ostile punctuale, ci acumularea unei stări de fragmentare, cinism și oboseală socială, în care orice criză reală poate fi rapid transformată într-o criză de încredere și legitimitate, cu impact direct asupra stabilității și asupra susținerii publice a reformelor.

Recomandări

Răspunsul eficient în 2026 presupune trecerea de la o logică predominant reactivă la una structurată pe consolidarea rezilienței, printr-o abordare integrată la nivel informațional, instituțional și societal. Prioritatea nu este doar contracararea punctuală a narativelor, ci reducerea vulnerabilităților care le fac posibile.

a) În plan informațional, este necesară **consolidarea capacității de anticipare și intervenție timpurie**. Aceasta presupune dezvoltarea unor mecanisme funcționale de schimb rapid de informații între instituții, media și societatea civilă, precum și integrarea analizei în procesele decizionale. Comunicarea trebuie să devină predictivă, coerentă și orientată spre sens, nu doar spre reacție. Este esențială menținerea unei alinieri strategice între actorii relevanți, fără a afecta independența editorială sau autonomia societății civile. Propunerile concrete ar fi:

- Consolidarea coordonării instituționale pe vulnerabilitățile critice

Răspunsul instituțional trebuie calibrat în raport cu vulnerabilitățile principale exploatate de adversar. Coerența mesajelor între instituții devine esențială în special pe subiecte precum reformele, integrarea europeană, securitatea și regiunea transnistreană. Lipsa de sincronizare sau diferențele de interpretare vor fi exploatate direct pentru a susține narativele despre haos și incompetență. Este necesară o disciplină strategică a comunicării și un mecanism clar de aliniere rapidă.

- Trecerea de la comunicarea defensivă la comunicarea de sens

Nu este suficientă contracararea falsurilor. Comunicarea trebuie să explice în mod constant legătura dintre reforme, protecția socială și securitatea cetățeanului. Vulnerabilitatea legată de reforme trebuie adresată prin clarificarea ritmului, logicii și beneficiilor concrete ale acestora, astfel încât costurile să nu poată fi izolate de beneficii în percepția publică.

- Consolidarea mecanismului de avertizare timpurie și reacție integrată

Monitorizarea trebuie conectată direct la decizia operațională. Vulnerabilitățile identificate (reforme, percepții externe, polarizare) trebuie urmărite prin indicatori clari de escaladare. Răspunsul trebuie să fie anticipativ, nu reactiv, iar intervalul dintre identificare și intervenție trebuie redus semnificativ.

b) În plan instituțional, accentul trebuie pus pe **crearea unui mediu favorabil unei comunicări democratice funcționale**. Acest lucru implică:

- creșterea responsabilității platformelor digitale,
- susținerea mass-media independente și consolidarea pieței media autohtone,
- dezvoltarea infrastructurii de alfabetizare media.

Totodată, transparența proceselor publice și comunicarea constantă a progreselor, în special în ceea ce privește integrarea europeană, sunt esențiale pentru menținerea încrederii.

- Gestionarea percepțiilor externe ca dimensiune de securitate internă

Vulnerabilitatea legată de veto-uri externe impune o abordare proactivă în raport cu publicurile externe. Este necesară o comunicare coordonată care să consolideze imaginea Republicii Moldova ca stat stabil, predictibil și relevant pentru securitatea regională. Narativele despre „candidat problematic” trebuie contracarate prin rezultate, consistență și prezență activă atât în spațiul informațional autohton cât și în cel european.

- Protejarea spațiului informațional prin aplicare coerentă a legii

Măsurile de reglementare și sancționare a infrastructurilor MIIS trebuie aplicate consecvent și explicate public. Este necesară combinarea fermității juridice cu transparența și predictibilitatea acțiunilor instituționale.

c) În plan societal, intervenția trebuie să vizeze direct sursele vulnerabilităților. Este necesară o abordare care să depășească dimensiunea informativă și să includă elemente de coeziune socială, încredere instituțională și participare civică. Inițiativele de comunicare trebuie să fie completate de politici care livrează rezultate tangibile și de eforturi sistematice de reconectare a statului cu cetățeanul. Consolidarea identității civice, valorizarea experienței democratice și crearea unor punți între diferite segmente sociale devin componente centrale ale rezilienței. Recomandările noastre vizează:

- Investiția sistematică în reziliența societală

Pe termen mediu, reducerea vulnerabilităților nu poate fi realizată doar prin comunicare. Educația pentru gândire critică, alfabetizarea media, implicarea tinerilor și activarea comunităților vulnerabile trebuie tratate ca infrastructură de securitate democratică. Reformele, integrarea europeană și protecția socială trebuie prezentate ca parte a aceluiași proces de creștere a capacității societății de a rezista presiunilor externe.

- Tratarea coeziunii sociale ca obiectiv de securitate

Vulnerabilitatea privind lipsa consensului larg impune tratarea coeziunii sociale ca prioritate strategică. Polarizarea trebuie contracarată prin adaptarea mesajelor la nivel local și implicarea actorilor credibili din comunități. Comunicarea națională trebuie să fie dublată de ancorare regională și lingvistică, pentru a reduce distanța dintre stat și cetățean.

Implementarea acestor direcții necesită o abordare de tip whole-of-society, în care instituțiile statului, media independentă și societatea civilă acționează coordonat, pe baza unor obiective comune și a unei înțelegeri partajate a riscurilor. În acest cadru, CCSCD își consolidează rolul de hub analitic și de facilitare a coordonării strategice, contribuind la transformarea capacității de răspuns într-un sistem durabil de apărare democratică.

În ansamblu, eficiența răspunsului în 2026 va depinde de capacitatea de a menține coerența între analiză, comunicare și acțiune, precum și de trecerea de la gestionarea crizelor la construcția sistematică a rezilienței.